Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

HISTÒRIA DE LES RELACIONS DE GÈNERE

Coordinació: ROMERO BURILLO, ANA MARIA

Any acadèmic 2022-23

HISTÒRIA DE LES RELACIONS DE GÈNERE 2022-23

Informació general de l'assignatura

<table>
<tr><td>Denominació</td><td>HISTÒRIA DE LES RELACIONS DE GÈNERE</td></tr>
<tr><td>Codi</td><td>14641</td></tr>
<tr><td>Semestre d'impartició</td><td>1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA</td></tr>
<tr><td>Caràcter</td><td>
<table>
<tr><th>Grau/Màster</th><th>Curs</th><th>Caràcter</th><th>Modalitat</th></tr>
<tr><td>Màster Universitari en Estudis de Gènere i Gestió de Polítiques d'Igualtat</td><td>1</td><td>OBLIGATÒRIA</td><td>Virtual</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Nombre de crèdits assignatura (ECTS)</td><td>3</td></tr>
<tr><td>Tipus d'activitat, crèdits i grups</td><td>
<table>
<tr><th>Tipus d'activitat</th><th>PRAULA</th><th>TEORIA</th></tr>
<tr><td>Nombre de crèdits</td><td>1.8</td><td>1.2</td></tr>
<tr><td>Nombre de grups</td><td>1</td><td>1</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Coordinació</td><td>ROMERO BURILLO, ANA MARIA</td></tr>
<tr><td>Departament/s</td><td>DRET PÚBLIC</td></tr>
<tr><td>Informació important sobre tractament de dades</td><td>Consulteu aquest enllaç per a més informació.</td></tr>
<tr><td>Idioma/es d'impartició</td><td>Español</td></tr>
</table>

HISTÒRIA DE LES RELACIONS DE GÈNERE 2022-23

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
ROMERO BURILLO, ANA MARIA	ana.romero@udl.cat	0	
SAGUES SAN JOSE, JUAN	joansaguessanjose@gmail.com	3	

Informació complementària de l'assignatura

En les últimes dècades, una de les contribucions més importants de la crítica feminista ha estat la de transformar les estructures més profundes de la comprensió dels processos històrics i la construcció sociocultural de desigualtat sexual. Ens centrarem en algunes de les claus interpretatives sobre les quals s'ha construït històricament la diferència sexual en la societat contemporània occidental. Igualment es farà un repàs de l'evolució històrica del paper de les dones i de quines han estat les seves contribucions a l'avenç de la societat.

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Comprendre els mecanismes de construcció del coneixement històric i les aportacions crítiques de la historiografia feminista.
- Analitzar els models normatius de gènere i les relacions entre dones i homes en els inicis de la modernitat, amb atenció especial en els àmbits del treball i la família.
- Conèixer a grans trets el pensament i les estratègies de vida de les dones en aquesta època, i la seva negociació dels models de gènere.
- Aplicar els coneixements teòrics a l'anàlisi de diverses situacions que viuen o han viscut les dones o a la forma en què són presentades les esmentades situacions i poder proposar solucions possibles per evitar la desigualtat i/o la discriminació de gènere.

Competències

Competències Bàsiques

CB6 Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.

Competencias Generals

CG4. Saber analitzar de manera crítica l'entorn cultural, social i polític a partir d'un corpus o del saber disciplinari. (Competència cognitiva)

Competencias Específiques

CE2 Ser capaç d'identificar les fonts de les desigualtats de gènere que han operat i operen en els diferents àmbits.

HISTÒRIA DE LES RELACIONS DE GÈNERE 2022-23

CE4 Identificar i classificar els principals moviments que han lluitat contra la discriminació per raó de gènere i que han reivindicat els drets de les dones.

CE9 Ser capaç d'identificar els estereotips de gènere en les diferents manifestacions culturals i d'organització i relació social.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Tema 1.

Historia i gènere. La teorització del concepte "gènere", com a categoria d'anàlisi històrica, ha tingut una gran influència tant en el sentit de dotar a la història en general d'una nova perspectiva, com, principalment, en el desenvolupament de la història de les dones. Analitzarem els plantejaments i les aportacions de la història de les dones y la història del gènere i la necessitat de prestar atenció a la dimensió sociocultural dels processos històrics d'exclusió i diferenciació de sexe i gènere.

Tema 2.

Els fonaments de la modernitat: ciutadania i treball. S'analitzarà el procés de formació del món modern: des de les revolucions industrial i liberal. Com el seu desenvolupament va fonamentar una nova desigualtat entre homes i dones. Des d'aquesta perspectiva, es farà un breu recorregut pels diferents discursos de gènere en el món contemporani.

Tema 3.

Història de les dones, història del feminisme. Breu recorregut pels esdeveniments històrics més decisius del món contemporani i la seua relació amb la història de les dones y amb la història del moviment feminista.

Eixos metodològics de l'assignatura

La **docència** s'impartirà a través d'unitats didàctiques que es treballaran virtualment i de tutories personalitzades, presencials i/o virtuals.

UNITATS DIDÀCTIQUES: L'assignatura constarà de tres unitats didàctiques, o temes, cada una d'elles impartida pel professor a través de dos o tres videotutorials cada una, i una bibliografia. Els videotutorials estan disponibles en l'espai "Recursos" del campus virtual

ACTIVITATS: Es realitzaran dos exercicis de caràcter eminentment bibliogràfic.

TUTORIES: La tutoria facilitarà una comunicació directa, personalitzada i privada entre el professorat i l'alumnat que permetrà orientar en els treballs i en el procés d'aprenentatge. La comunicació personalitzada es podrà realitzar de manera presencial o a través de l'espai de comunicació del campus virtual.

Sistema d'avaluació

Aquesta assignatura serà avaluada a partir de **dos exercicis de base bibliogràfica**:

- Per aprovar l'assignatura s'hauran de presentar els dos exercicis i ambdós hauran de ser aprovats.
- El primer (de caràcter més teòric) correspondrà al 40% de la nota final i el segon (més centrat en l'estudi històric d'una problemàtica relacionada amb les dones en el món contemporani), al 60% de la nota final.
- Quan s'inicií el curs estaran disponibles les instruccions per realitzar els exercicis i les dates de lliurament.

Bibliografia i recursos d'informació

Agra Romero, Mª Xosé: "Ciudadanía: el debate feminista", en F. Quesada (ed.): *Naturaleza y sentido de la*

ciudadanía hoy, Madrid, Publicaciones UNED, 2002, pp. 129-160.

Aguado, Ana: "Ciudadanía, mujeres y democracia", en *Historia Constitucional*, núm. 6, 2005.

Aguado, Ana: "Cultura socialista, ciudadanía y feminismo en la España de los años veinte y treinta", en *Historia Social* (Valencia), núm. 67, 2010, pp. 131-153.

Aguado, Ana; Ramos, Mª Dolores: *La modernización de España (1917-1939). Cultura y vida cotidiana,* Madrid, Editorial Síntesis, 2002.

Amelang, James S.; Nash, Mary.: *Historia y genero. Las mujeres en la Europa moderna y contemporánea*, València, Edicions Alfons el Magnànim, 1990.

Anderson, Bonnie S.; Zinsser, Judith P.: *Historia de las mujeres. Una historia propia*, 2 Vols., Barcelona, Crítica, 1991.

Arbaiza, Mercedes: "La construcción social del empleo femenino en España", *Arenal*, vol.9, núm. 2, 2002, pp. 215-239.

Bock, Gisela: "La historia de la mujeres y la historia del género: aspectos de un debate internacional", *Historia Social* (Valencia), núm. 9, 1991, pp. 55-77.

Bock, Gisela: *La mujer en la historia de Europa*, Barcelona, Crítica, 2001.

Borderías, Cristina (ed.): *La Historia de las mujeres: perspectivas actuales*, Barcelona, Icaria, 2009.

Borderías, Cristina: *Joan Scott y las políticas de la historia*, Barcelona, Icaria, 2006.

Borderías, Cristina; Carrasco, Cristina; Alemany, Carmen (eds.), *Las mujeres y el trabajo. Rupturas conceptuales*, Barcelona, Icaria-Fuhem, 1994.

Caine, Bárbara; Sluga, Glenda: *Género e Historia. Mujeres en el cambio sociocultural europeo, de 1780 a 1920*, Madrid, Narcea, 2000.

Calvo Poyato, Carmen: "La mujer en España", en Giner, Salvador: *España. Sociedad y política*, Madrid, Espasa Calpe, 1990, pp. 551-557.

Capel Martínez, Rosa Mª: *El trabajo y la educación de la mujer en España (1900- 1930)*, Madrid, Instituto de la Mujer, 1986.

Carrasco, Cristina; Borderías, Cristina; Torns, Teresa: *El trabajo de cuidados. Historia, teoría y políticas*, Madrid, Libros de la Catarata, 2011.

Carrasquer, Pilar; Torns, Teresa; Tejero, Elisabet; Romero, Alfonso: "El trabajo reproductivo", *Papers*, núm. 55, 1998, pp. 95-114.

Cavia Pardo, Beatriz: *Evolució del patriarcat i del capitalisme. Introducció a l'estudi del treball des d'una perspectiva de gènere*, Barcelona, Publicacions UOC.

Cid López, Rosa Mª: "Los estudios históricos sobre las mujeres en la historiografía española. Notas sobre su evolución y perspectivas.", *La Aljaba*, vol. 10, 2006 (http://www.scielo.org.ar/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1669-57042006000100001)

Duby, George; Aries, Philippe: *Historia de la vida privada*, 5 vols., Madrid, Taurus, 1988-1989.

Duby, Georges; Perrot, Michelle (dirs.): *Historia de las mujeres en Occidente,* 5 vols. Madrid, Taurus, 1992.

Durán Heras, María Angeles; Capel Martínez, Rosa María: *Mujer y sociedad en España (1700-1975)*, Madrid, Ministerio de Cultura, 1982.

Fargas Peñarrocha, Mariela (ed.): *Alternativas. Mujeres, género e historia*, Barcelona, Universitat de Barcelona, 2020.

Fraser, Nancy; Carbonero Gamundí, Mª Antònia; Valdivielso, Joaquín (eds.): *Dilemas de la justicia en el siglo XXI: género y globalización*, Palma, Edicions Universitat Illes Balears, 2011.

Gamba, Susana: "Feminismo: historia y corrientes", *Mujeres en Red*, 2008 (http://www.mujeresenred.net/spip.php?article1397)

Garrido, Elisa; Folguera, Pilar; Ortega, Margarita; Segura, Cristina (coord.): *Historia de las mujeres en España*, Madrid, Síntesis, 1997.

Ginard, David. (coord.): *Dona i lluita democràtica al segle XX*, Palma, Edicions Documenta Balear, 2012.

Guardia Herrero, Carmen de la: "Los discursos de la diferencia. Género y ciudadanía", en Pérez Ledesma, M.: *De súbditos a ciudadanos. Una historia de la ciudadanía en España*, Madrid, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2007, pp.593-625.

Guardia Herrero, Carmen de la: "El gran despertar. Románticas y reformistas en Estados Unidos y en España", en Historia Social (Valencia), núm. 9, 1998, pp. 3-25.

Heras Aguilera, Samara de las: "Una aproximación a las teorías feministas", *Universitas. Revista de Filosofía, Derecho y Política*, nº 9, enero 2009, pp. 45-82.

Jagoe, Catherine; Blanco, Alda; Enríquez de Salamanca, Cristina: *La Mujer en los discursos de género: textos y contextos en el siglo XIX*, Barcelona, Icaria, 1998.

Jiménez Sureda, Montserrat: "La mujer en la esfera laboral a lo largo de la historia", *Manuscrits*, núm. 27, 2009, pp. 21-49.

Miguel Álvarez, Ana de; Amorós Puente, Celia (coord.): *Teoría feminista: de la Ilustración a la globalización*, Madrid, Minerva, 2005, 3 vol.

Miranda-Novoa, Martha: "Diferencia entre la perspectiva de género y la ideología de género", *Díkaion*, vol.21, núm. 2 , diciembre 2012, pp. 337-356.

Moran, Isabel (dir.): *Historia de las mujeres en España y América Latina*, 4 vols., Madrid, Cátedra, 2005-2006.

Nash, Mary: *Experiencias desiguales: conflictos sociales y respuestas colectivas: siglo XIX*, Madrid, Síntesis, 1994.

Nash, Mary: *Mujer, familia y trabajo en España (1875-1936)*, Barcelona, Anthropos, 1983.

Nash, Mary: "El mundo de las trabajadoras: identidades, cultura de género y espacios de actuación", en Paniagua, J.; Piqueras, J. A.; Sanz, V. (eds.): C*ultura social y política en el mundo del trabajo*, València, Fundación Instituto Historia Social, 1999, pp. 47-67.

Nash, Mary: *Mujeres en el mundo. Historia, retos y movimientos*, Madrid, Alianza Editorial, 2004.

Nash, Mary (ed.): *Feminidades y masculinidades. Arquetipos y prácticas de género*, Madrid, Alianza Editorial, 2014.

Offen, Karen: *Feminismos europeos, 1700-1950. Una historia política*, Madrid, Akal, 2015.

Pérez-Fuentes Hernández, Pilar: "El trabajo de las mujeres: una mirada desde la historia", *Lan Harremanak*/2, 2000-I, pp. 185-209.

Pérez Garzón, Juan S.: *Historia del feminismo*, Madrid, Libros de la Catarata, 2018.

Puleo, Alicia (ed.): *La Ilustración olvidada. La polémica de los sexos en el siglo XVIII*, Barcelona, Anthropos, 1993.

Ramos, Mª Dolores: "Historia de las mujeres y género. Una mirada a la época contemporánea", *Revista de Historiografía*, núm. 22, 2015, pp. 211-233.

Ramos, Mª Dolores: "Historia de las mujeres y pensamiento feminista: una historia plural a debate", *Vasconia*,

núm. 35, 2006, pp. 515-526.

Ribas Bonet, M. Antonia: "Desigualdades de género en el mercado laboral. Un problema actual", Palma de Mallorca, Publicaciones Multimedia, 2004.

Rose, Sonya O.: *¿Qué es historia de género?*, Madrid, Alianza Editorial, 2010.

Rubin, Gayle: "El tráfico de mujeres. Notas sobre la economía política del sexo", *Revista Nueva Antropología*, núm. 030, 1986, pp. 95-145.

Sarasúa, Carmen; Gálvez, Lina (eds.): *¿Privilegios o eficiencia? Mujeres y hombres en los mercados de trabajo*, Alicante, Publicaciones de la Universidad de Alicante, 2003.

Tubert, Sílvia (ed.): *Del sexo al género. Los equívocos de un concepto*. Madrid, Cátedra. Universitat de València. Instituto de la Mujer, 2003.